

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2020. gada 8. maijā

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Ineta Ziemele, tiesneši Gunārs Kusiņš un Daiga Rezevska,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto sabiedrības ar ierobežotu atbildību „OPTIBET” (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 73/2020),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt likuma „Par valsts apdraudējuma un tā seku novēršanas un pārvarēšanas pasākumiem sakarā ar Covid-19 izplatību” 9. pantu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 105. pantam un Līguma par Eiropas Savienības darbību (turpmāk – LESD) 49. pantam un spēkā neesošu no pamattiesību aizskāruma rašanās brīža;

1.2. lemt par pagaidu aizsardzības līdzekļa piemērošanu, tas ir, par apstrīdētās normas darbības apturēšanu.

2. Apstrīdētā norma nosaka:

„Uz šā likuma darbības laiku Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcija aptur visas azartspēļu organizēšanas licences gan fiziskajās azartspēļu organizēšanas vietās

(kazino licence, spēļu zāles licence, bingo zāles licence), gan interaktīvajā vidē un (vai) izmantojot elektronisko sakaru pakalpojumu starpniecību.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. un 6. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei un tiem Latvijas noslēgtajiem starptautiskajiem līgumiem, kuri nav pretrunā ar Satversmi. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona ir tiesīga iesniegt pieteikumu Satversmes tiesai tai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

No pieteikuma, tam pievienotajiem dokumentiem, kā arī Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijas (turpmāk – Inspekcija) mājaslapā pieejamās informācijas izriet, ka Pieteikuma iesniedzējai ir izsniegtas licences citstarp interaktīvo azartspēļu organizēšanai. Pamatojoties uz apstrīdēto normu, Inspekcija 2020. gada 6. aprīlī nolēma apturēt Pieteikuma iesniedzējai izsniegtas azartspēļu organizēšanas licences darbību.

Pieteikuma iesniedzēja norāda, ka saskaņā ar apstrīdēto normu tai esot pilnībā liegtas tiesības veikt komercdarbību – organizēt azartspēles interaktīvajā vidē – un gūt

no tās ienākumus. Tādējādi esot aizskartas tai Satversmes 105. pantā noteiktās tiesības uz īpašumu, kā arī apstrīdētā norma neatbilst LESD 49. pantam.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja viņa ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, vai arī ja personai šādu iespēju nav.

6.1. Pieteikuma iesniedzēja norāda, ka tai ir tiesības apstrīdēt Inspekcijas lēmumu augstākā iestādē un pārsūdzēt augstākas iestādes lēmumu tiesā Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā. Tomēr, ņemot vērā apstrīdētās normas imperatīvo raksturu un nepārprotamo formulējumu, šie vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi neesot efektīvi. Proti, Pieteikuma iesniedzēja nevarēšot ar šo līdzekļu palīdzību novērst savu pamattiesību aizskārumu.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka subsidiaritātes principa ievērošanai nepieciešams izsmelt reālās un efektīvās iespējas aizstāvēt aizskartās pamattiesības, nevis izmantot jebkurus teorētiski iespējamus tiesību aizsardzības līdzekļus, kas varētu jebkādā veidā attiekties uz pieteikuma iesniedzēja situāciju (*sk. Satversmes tiesas 2011. gada 19. oktobra sprieduma lietā Nr. 2010-71-01 14. punktu*).

Atziņa, ka subsidiaritātes principa ievērošanai nepieciešams izsmelt reālās un efektīvās iespējas aizsargāt aizskartās pamattiesības, nozīmē to, ka ir jābūt reālai iespējai ar konkrēto tiesību aizsardzības līdzekli panākt tādu materiāltiesisku rezultātu, kas novērš iespējamo personas pamattiesību aizskārumu. Ja imperatīva norma ir formulēta nepārprotami, pieteikuma iesniedzējs atrodas šīs normas tvērumam tipiskā situācijā un nav šaubu par normas piemērošanu konkrētajā gadījumā, Satversmes tiesas likums neprasa izsmelt tādus formāli pastāvošus vispārējos tiesību aizsardzības līdzekļus, kuru izmantošanas rezultātā acīmredzami nav sagaidāms personai labvēlīgs lēmums (*sal. sk. Satversmes tiesas 2013. gada 23. oktobra sprieduma lietā Nr. 2012-23-01 14. punktu*).

Apstrīdētā norma ir formulēta nepārprotami, un Pieteikuma iesniedzēja atrodas šīs normas tvērumam tipiskā situācijā. Tādējādi Pieteikuma iesniedzējas rīcībā nav

reālu un efektīvu vispārējo tiesību aizsardzības līdzekļu. Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā noteiktajām prasībām.

6.2. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas otrajam teikumam, ja nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.

Konkrētajā gadījumā termiņš pieteikuma iesniegšanai skaitāms no brīža, kad apstrīdētā norma piemērota Pieteikuma iesniedzējai ar Inspekcijas lēmumu, tas ir, no 2020. gada 6. aprīļa. Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2020. gada 8. aprīlī. Tātad Pieteikuma iesniedzēja ir ievērojusi pieteikuma iesniegšanas termiņu.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas otrajā teikumā noteiktajām prasībām.

7. Pieteikumā ir izklāstīti lietas faktiskie apstākļi un sniegts juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 105. pantam un LESD 49. pantam. Tam ir pievienoti dokumenti, kas nepieciešami lietas apstākļu noskaidrošanai. Pieteikums atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām.

8. Papildus Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu lemt par pagaidu aizsardzības līdzekļa piemērošanu, proti, apturēt apstrīdētās normas darbību.

Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka jautājums par apstrīdētās normas darbības apturēšanu ir Satversmes tiesas likumā un Satversmes tiesas reglamentā neregulēts procesuālais jautājums, kas būtu izlemjams Satversmes tiesas rīcības sēdē.

Satversmes tiesa ir vairākkārt atzinusi, ka konstitucionālās sūdzības gadījumā Satversmes tiesas likums noteic tikai vienu pagaidu tiesību aizsardzības līdzekli – likuma 19.² panta piektajā daļā paredzēto tiesas nolēmuma izpildes apturēšanu (*sk. Satversmes tiesas 2007. gada 10. maija lēmuma lietā Nr. 2007-10-0102 6. punktu un Satversmes tiesas 2015. gada 4. februāra rīcības sēdes lēmuma lietā Nr. 2015-03-01 5.–7. punktu*). Tā kā Satversmes tiesas likuma 19.² panta piektajā daļā likumdevējs ir noteicis regulējumu attiecībā uz pagaidu tiesību aizsardzības līdzekļu piemērošanu konstitucionālās sūdzības iesniegšanas gadījumā, lūgums apturēt apstrīdētās normas

darbību nav uzskatāms par neregulētu procesuālo jautājumu (*sk. Satversmes tiesas 2015. gada 1. decembra rīcības sēdes lēmuma lietā Nr. 2015-15-01 6. punktu*).

Tādējādi šā lēmuma 1.2. apakšpunktā norādītais lūgums ir iesniegts par neregulētu procesuālu jautājumu. Līdz ar to minētais lūgums ir atstājams bez izskatīšanas.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu „Par likuma „Par valsts apdraudējuma un tā seku novēršanas un pārvarēšanas pasākumiem sakarā ar Covid-19 izplatību” 9. panta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 105. pantam un Līguma par Eiropas Savienības darbību 49. pantam” pēc sabiedrības ar ierobežotu atbildību „OPTIBET” pieteikuma (pieteikums Nr. 73/2020).

2. Uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Saeimu – līdz **2020. gada 8. jūlijam** iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

3. Atstāt bez izskatīšanas šā lēmuma 1.2. apakšpunktā norādīto lūgumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

I. Ziemele